Kortversjon

Byregionen Finnsnes –
samspill mellom by og bygd

By og land – hand i hand

Samfunnsanalyse

Ragnvald Storvoll,
Marit Alvig Espenes,
Kjell-Sverre Myrvoll

01 03 2015

Dyrøyseminarsenteret KF

1 Bakgrunn

Meld. St. 13 (2012–2013) «Ta heile Noreg i bruk» peker på at små og mellomstore byer er viktige for utviklingen av sine respektive omland. Departementet ønsker derfor å legge til rette for positiv utvikling i små og mellomstore byregioner. Ingen byer og byregioner er like, og hver region må analyseres for seg. En måte å bedre rekrutteringen av arbeidskraft til virksomhetene på, og samtidig spre veksten i et større omland, er å koble sammen byene og områdene omkring.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har initiert «Utviklingsprogrammet for byregioner» som regional vekstkraft. Programmet skal øke kunnskap om byenes funksjon for omlandet og regionens næringsmessige potensial. Programmet er en tilskuddsordning som skal bidra til kunnskap om byenes rolle for regional utvikling, og om betydningen av samspillet mellom byene og omlandet.

1.1. Programmets oppbygging

Programmet er delt opp i to faser, og nettverksarbeid står sentralt i begge. KMD la til rette for at fase 1 skulle gå over et år og hovedsakelig gjennomføres i 2014, mens fase 2 går over tre år og gjennomføres i 2015 – 2017[1]. 33 byregioner (187 kommuner) er med i fase 1, mens flere andre byregioner gjennomfører prosessen utenfor programmet, men søker opptak til fase 2 på samme premisser som de som har deltatt i fase 1. Troms fylkeskommune inviterte Lenvik kommune til å søke midler fra fylkeskommunen for å kunne delta i utviklingsprogrammet for byregioner. Tromsø og Harstad/Sør-Troms har vært med i fase 1. «Byregionen Finnsnes – samspill mellom by og bygd» har hatt fem måneder til å gjennomføre samfunnsanalysen. Tilskuddsmidlene til fase 2 ble utlyst 1. februar 2015 med søknadsfrist 1. mai 2015.

Målet for tilskuddsordningen er at tilskuddsmottakerne skal komme frem til lokalt forankrede strategier og tiltak med utgangpunkt i samhandling mellom byen og omlandet. En helhetlig samfunnsanalyse skal ligge til grunn for strategier og tiltak som skal implementeres over en treårsperiode i fase 2. Programmet skal bidra til økt kunnskap om samspill mellom by og omland og styrke disse områdenes regionale vekstkraft, med sikte på utvikling i regionen som helhet.

[1] http://distriktssenteret.no/byregionprogrammet/

Formålet med fase 1 er etablering og konsolidering av samarbeidet internt i søkerregionen, og valg av tema/saksområde den enkelte region ønsker å jobbe videre med. Involvering av for eksempel næringsliv, utdanningsinstitusjoner, andre offentlige institusjoner, fylkeskommune, ungdom og frivillige organisasjoner må konkretiseres og gjennomføres.

Valg av tema gjøres på grunnlag av en helhetlig analyse av samhandling i regionen. Denne kan gjøres langs parameter som for eksempel arbeidsmarked, boligmarked, arealdisponering, infrastruktur, næringsliv og kompetanse. Formålet med analysen er å finne flaskehalser i samspillet mellom byen og omlandet som kan hindre regional utvikling.

1.2. Byregionen Finnsnes – samspill mellom by og bygd

1.2.1. Forankring

Alle åtte kommunene i Midt-Troms er med i forprosjektet. Søknad om deltakelse ble sendt Troms fylkeskommune i juni 2014. Programmet ble behandlet i Lenvik formannskap i mai 2014 og i Midt-Troms Regionråd juni 2014. Tilsagnet fra Troms fylkeskommune ble gitt i august 2014. Møte med rådmenn i Midt-Troms ble avholdt i september 2014, og oppstart av programmet 1. oktober 2014.

Forankring er avgjørende for å lykkes i samhandlingsprosjekt der mange sektorer og aktører i lokalsamfunn involveres, på kort sikt og i enda større grad i et langsiktig perspektiv. Med denne kunnskapen som base har prosjektledelsen investert mye tid i alle åtte kommunene i møte med politisk nivå (ordfører, kommunestyrer, formannskap og næringsutvalg) og næringsaktører for informasjon, dialog og kunnskapsinnhenting. Videre har en møtt på flere regionale arenaer; regionråd, regionalt ungdomsråd (under etablering), regionalt næringsforum, næringshager og møter med tilbydere av regional utdanning (ledelse på videregående skoler, Forsvarets studiesenter og Studiesenteret Finnsnes).

Det er en målsetning at samfunnsanalysen skal bidra til å frembringe nyttig kunnskap for kommunene i regionen, uavhengig av en eventuell deltakelse i fase 2 i Byregionprogrammet. Her avdekkes potensial for vekst og muligheter for samspill som kan utnyttes benyttes i videre plan- og utviklingsarbeid for alle åtte kommunene i Midt-Troms.

1.2.2. Organisering

Prosjekteier

Lenvik kommune

Styringsgruppe

Ordfører i Lenvik, Geir-Inge Sivertsen (H) (leder)

Regionrådets leder, ordfører i Sørreisa, Paul Dahlø (Ap)

Regionrådets nestleder, ordfører i Målselv, Helene Rognli (H)

Administrativ ansvarlig for prosjektet

På vegne av rådmannen i Lenvik: Næringssjef Irene Lange Nordahl

Prosjektleder

Ragnvald Storvoll, Dyrøyseminarsenteret KF

Arbeidsgruppe

Bardu kommune:	Lennarth Kvernmo, næringssjef
Berg kommune:	Bjørn Fredriksen, rådmann
Dyrøy kommune:	Frank Moldvik, rådgiver plan- og næring
Lenvik kommune:	Irene Lange Nordahl, næringssjef (leder)
Målselv kommune:	Elin Byberg, næringskonsulent
Sørreisa kommune:	Ann Kristin Trondsen, rådmann
Tranøy kommune:	Audun Sivertsen, plan- og næringssjef
Torsken kommune:	Lena Hansson, rådmann
Midt-Troms regionråd:	Herbjørg Valvåg, daglig leder

1.2.3. Metode

Samfunnsanalysen bygger i stor grad på kvantitative metoder der det er innhentet data og informasjon fra mange kilder (eksempelvis SSBs statistikkbank, Purehelp og NHOs Næringsbarometer) og også tidligere rapporter relatert til Midt-Troms. En viser til følgende større nylige gjennomførte prosjekter med tilhørende rapportering; *«Finnsnes som regionsenter», «Senja som sjømatregion», «Midt-Troms-pakken» og «Stedsuavhengige arbeidsplasser»*. Videre er flere kvalitative metoder brukt for å analysere og belyse materialet. En har brukt elektronisk spørreskjema til medlemmer i de åtte regionale ungdomsrådene (47

svar) og de seks traineene i Midt-Troms. Ungdomsrådsmedlemmer er fulgt opp i fokusgruppesamtaler[2]. Det er gjennomført mange intervju, de fleste telefonintervju. Ca. 25 næringsledere er intervjuet, alle åtte rådmenn og åtte ordførere. Videre er det gjennomført intervju av utdanningsledere, det vil si begge rektorene ved videregående skoler i Midt-Troms, daglige ledere av Studiesenteret Finnsnes og Forsvarets Studiesenter. Fokusgruppesamtaler er brukt som metode både i arbeidsgruppa og i regionalt næringsforum.

Dialog med mange parter har flere hensikter i denne samfunnsanalysen. Det er essensielt å fremskaffe kunnskap og synspunkter fra mange. Innspill og refleksjoner bidrar i tolkning av data og tallmateriale, fremtidsperspektiver og forståelse av vekstkraft. At mange kommer til orde og blir hørt, bidrar til kunnskapsdeling og bygger relasjonell tillit. Et felles arbeid for å oppnå resultater styrker den regionale plattformen for vekst i Midt-Troms. Funn er presentert fortløpende i møte med aktører. En slik prosessuell metode har til hensikt å bidra konkret inn i kommunenes og regionens arbeid underveis, og det kan ses i et aksjonslæringsperspektiv[3]. Et eksempel på nytteverdi er at alle åtte kommuner er inne i større planarbeid og funn i samfunnsanalysen er relevante i mange av disse. Valget om å bruke fokusgruppesamtaler i flere sammenhenger, har vist seg som en godt egnet metode for å diskutere spørsmål knyttet til hvordan en kan bedre samhandlingen. Metoden er benyttet i oppfølging av regionalt ungdomsråd, regionalt næringsforum og også i forhold til utdanning. For å være i stand til å intervjue mange, er tre prosjektledere i Dyrøyseminarsenteret KF brukt i intervjufasen. Dette kan representere både en styrke og en svakhet. Svakheten kan være at alle ikke kjenner de kvalitative funn og programmet like godt, mens styrken er høyere kvalitet i utforming av intervjuguide, gjennomføring av intervju og fokusgruppesamtaler og ikke minst tolkning av funn og resultater. I flere fokusgrupper har to vært til stede, den ene med rollen som moderator og den andre med hovedoppgave å skrive og følge opp spørsmål.

---

[2] Fokusgruppeintervju er en kvalitativ forskningsmetode brukt i samfunnsstudier. Enkelt sagt er det en metode hvor en «liten gruppe mennesker samles for å diskutere et spesielt spørsmål under ledelse av en gruppeleder» (Wibeck, Dahlgren & Øberg 2007). Prosjektleder eller prosjektansvarlig har vært moderator. I denne studien har vi kombinert metoden med dybdeintervjuer. Metoden har vist seg å være anvendelig i undersøkelser av stedsoppfatninger, stedsidentiteter og andre stedsrelaterte analyser (Viken 2012). De senere år har flere samfunnsstudier (for eksempel Nyseth og Granås 2007; Nyseth og Viken 2009) brukt fokusgruppesamtaler som en sentral metode i analyser av folks oppfatninger av hva som skjer med et sted, av sosiale, kulturelle og politiske prosesser på stedet, eller som Dürrengberger, Kastenholz og Behringer sier (1999): Det er en metode egnet til å øke vår forståelse om offentlige og næringspolitiske anliggender.

[3] Kjennetegn på aksjonslæring er at forskeren ofte arbeider sammen med aktører i en virksomhet for å skape kunnskap om problemstillinger som er aktuelle for deltakerne gjennom felles fokus, gjerne med utgangspunkt i et praksisfellesskap med konkrete oppgaver som skal løses (Tiller 1999). Aksjonsforskning retter fokus mot hvordan bevisst aksjon kan føre til læring og utvikling (Berlin 2004).

2 Sammendrag

Midt-Troms er i dag en region på vel 30.000 innbyggere som står overfor store demografiske utfordringer. Gjennom arbeidet med samfunnsanalysen er to hovedkonklusjoner klare. For det første er det innenfor ***flere næringer stort potensial for fremtidig økonomisk vekst***, den mest åpenbare er sjømat. For det andre står Midt-Troms overfor ***ei stor utfordring når det gjelder mangel på arbeidskraft***. Selv om det blir noe befolkningsvekst i regionen, vil ikke veksten komme i yrkesaktiv alder. Antall eldre øker[4], mens andelen unge blir færre[5]. Det handler ikke bare om antall personer, men også om hva slags kompetanse arbeidstakerne har. Uten gode strategiske grep, kan fremtidsutsiktene for denne regionen være alvorlige. Underdekningen vil kunne ramme næringsliv og alle andre samfunnssektorer.

Kunnskap blir en stadig viktigere innsatsfaktor for bedriftene i Midt-Troms, som også må konkurrere med andre vekstregioner om arbeidskraften. Fremtidige strategier i Midt-Troms må kombinere en stor mulighet med en stor utfordring; regionen må evne å utnytte den muligheten som veksten i noen regionale næringer gir, og samtidig være en attraktiv bo- og arbeidsregion. Et godt regionalt samarbeid og en klar kunnskapsorientert tilnærming kan vise seg avgjørende i videre utvikling. Flere respondenter gir i intervju uttrykk for at Midt-Troms ikke har et bredt nok sammensatt utdanningstilbud i dag, slik at næringslivet ikke får dekket sine behov.

I regionen er det et relativt stort ***negativt flytteoverskudd*** (innflyttere-utflyttere) i perioden fra 2000 fram til 2014. Fra 2008 har dette bildet endret seg. Det er et lite flytteoverskudd først og fremst skapt av økende innvandring, mens det innenlands stort sett har vært netto utflytting. I hele perioden fra 2000 frem til 2014 har det vært ***fødselsoverskudd***, men fødselsoverskuddet er mindre de siste årene (fra 2008 – 2014). I nær fremtid må regionen ta stilling til hvordan man skal jobbe med integrering og inkludering, for å beholde innbyggere og tiltrekke seg nye, fra inn- og utland.

Regionen har mange ***hytter/fritidsboliger***. Deltidsinnbyggerne representerer på mange felt en stor til dels urealisert verdi. I perioden 2000-2014 har antallet private hytter i de åtte Midt-

[4] Pr 1.1.15 er det 30.244 innbyggere i alle åtte Midt-Troms-kommunene til sammen. En middels fremskriving fra SSB indikerer at folketallet vil stige til 33.375 fram til 2040. I all hovedsak, det vil si ca. 3.000, vil økningen komme i aldersgruppen over 67 år (se Figur 5.3 og Figur 5.4)

[5] I 2014 er var det 1.653 ungdommer i Midt-Troms i alderen 16-19, mens antallet i 2030 vil være gått ned til 1.490 (se Figur 9.1)

Tromskommunene økt fra 2.925 til 4.005[6], en økning på 30 prosent. Oppsummert kan en si at deltidsinnbyggere (hytteeiere) legger igjen vel 80 millioner i lokalt forbruk i regionen og tilbringer 700.875 gjestedøgn her. Selv om det er knyttet usikkerhet til disse tallene, er det en klar indikasjon på at de som har sitt andre hjem i Midt-Troms bør inkluderes i mange sammenhenger. Hytteeiere/deltidsinnbyggere skaper mulighetsrom i regionen på mange vis. De bidrar til å opprettholde servicetilbud for heltidsinnbyggerne, de etterspør håndverkstjenester og de bidrar i stor grad til inntektsgrunnlag for frivillige lag/foreninger. I alle kommunene er de er en del av grunnlaget for bredbåndsutbygging og vann. Videre vet vi at mange bruker sin kompetanse til utviklingsarbeid i hyttekommunen og representerer også et næringsutviklingspotensial.

Midt-Troms er en kompakt region med ***stor arbeidspendling*** mellom de ulike kommunene. I praksis er regionen en felles bo og arbeidsregion. Mer enn hver fjerde arbeidstaker i Midt-Troms (28, 8 prosent) bor i én kommune og jobber i en annen. Tre kommuner i regionen utmerker seg med stor utpendling; Sørreisa (48,5 prosent), Tranøy (47 prosent) og Dyrøy (39 prosent). Regionsenteret Finnsnes har stor betydning som arbeidssted for arbeidstakere i hele regionen. I alt er det over 1.300 arbeidstakere som pendler inn til regionsenteret Finnsnes/Lenvik fra kommunene i Midt-Troms og øvrige kommuner. Nærmere 500 av disse er bosatt i Sørreisa, over 200 i Tranøy og 140 i Målselv. Om lag 1.000 av totalt 5.600 arbeidstakere i Lenvik pendler ut av kommunen, og av disse pendler over 200 til Tromsø, 170 til Målselv, ca. 100 til Sørreisa og Tranøy. Målselv og Lenvik er de to kommunene som i vår region har større innpendling enn utpendling. Det betyr at det er mange arbeidsplasser er lokalisert der.

Samfunnsanalysen dokumenterer at det er sterke indikasjoner på vekts i næringslivet. Antall ***nyregistrerte firma i Midt-Troms*** har økt for hvert år, fra 190 i 2010 til 308 i 2014. Det utgjør en økning på 62 prosent. Av kommunene er det Lenvik (82 prosent) og Målselv (71 prosent) som står for den største økningen. Av de 308 nye foretakene i 2014 er det mange små foretak, såkalte levebrødsforetak, på hel- eller deltid.

Midt-Troms har hatt ***positiv trend i Nærings-NM***, med en klar stigning fra 2009 frem til 2013. Næringslivet i Lenvik og Berg er kommunene i regionen som har best plassering og

[6] Dette er hytteeier utenfra og også inkludert et lite antall hytter der en ikke har oversikt over hvem som eier

dermed størst suksess over tid, mens Dyrøy og Torsken ligger i den andre enden av skalaen og kommer dårligst ut. I intervju og fokusgruppesamtaler peker mange næringslivsledere og næringsarbeidere på behovet for en ny og sterkere regional samhandling i plan- og utviklingsarbeid.

Finnsnes er regionens største ***handelssenter*** og har den tredje største handelsomsetningen i Troms, med over 1,1 milliarder i total omsetning. Snitthandel pr. innbygger ligger godt over snitthandel for fylket og landet med drøyt 100.000 kr/innbygger. Handelsomlandet er i hovedtrekk Senjakommunene og Dyrøy og Sørreisa, men også Målselv, Bardu og Salangen er den del av grunnlaget. Totalt er det ca. 540 sysselsatte i varehandelen i Lenvik og det er registrert over 300 handelsforetak på Finnsnes. Bardufoss-området og Setermoen er også betydelige regionale handelssenter med et bredere utvalg av spesialvarer.

I Midt-Troms har den ***samlede verdiskapingen*** økt med 26 prosent fra 2008 til 2013, det vil si en økning fra 2,1 milliarder kroner (2008) til 2,7 milliarder kroner (2013). Av den totale verdiskapingen i lokalt eid næringsliv, er det de fire kommunene i Senjaregionen som står for største andel av verdiskapingen i næringslivet i Midt-Troms, fra 1,3 til 2,1 milliarder kroner samme periode.

Midt-Troms er et ***industrityngdepunkt i Troms fylke***. Noen store industribedrifter og et betydelig antall bedrifter totalt, gir høy sysselsettingsgrad innen industrivirksomhet i regionen. Midt-Tromsregionen er den tiende største eksportregionen av 48 regioner, basert på eksportgrad. Midt-Troms har en eksportgrad på 22 prosent, mens for eksempel Harstad ligger på 7 prosent og Tromsø ligger på 8 prosent.

Midt-Troms, Senjaregionen, er et viktig ***tyngdepunkt for sjømatnæringen i Nord-Norge***, og få andre områder i landet kan vise til en så stor bredde innen sjømatnæringen. Finnsnes er et viktig knutepunkt i regionen, med stedlig representasjon av Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og en rekke private leverandører av utstyr, varer og tjenester til næringen.

Verdien av sjømatproduksjonen i Midt-Troms var nesten 50 prosent av verdien av sjømatproduksjonen i Troms i 2013. Det utgjør over 17 prosent av verdien av sjømatproduksjon i Nord-Norge. På landsbasis utgjør dette utgjør ca. 7 prosent av verdien av den totale sjømatproduksjonen i hele Norge. Samlet sett hadde bedriftene i sjømatregionen

Senja/Midt Troms en omsetning på 3,9 milliarder kroner i 2013. Havbruksnæringen har en større samlet omsetning, 2,3 milliarder kroner, enn den fiskeribaserte verdikjeden i regionen, 1,6 milliarder kroner.

Med utgangspunkt i de nasjonale målsettingene for sjømatnæringen og de aktørene vi har i regionen pr i dag, så viser beregninger at sjømatnæringen i Senja-regionen/Midt-Troms vil kunne passere ti milliarder i omsetning – ekskl. leverandørleddet i 2030.

Dersom alt «klaffer» så kan antallet arbeidsplasser i sjømatnæringen om ti år være økt til 1.600 i vår region – som følge av økt vekst i havbruksnæringen og sterkt satsing på leverandørnæringen. Ringvirkningene av næringen kan være formidable:
1,6 milliarder kroner. Slik oppsummerer redaktøren i lokalavisen funn fra byregionprogrammet lagt fram på et seminar om sjømat (02.02.15)[7]

> ET HOVEDBUDSKAP fra sjømatseminaret er at aktørene må samarbeide. De kloke hodene, aktørene med kunnskaper og muskler, må finne sammen og stå tettere enn i dag i ei «sjømatklynge». For konkurransen står ikke mellom de lokale aktørene i et slags kretsmesterskap. Det er et nasjonalt og internasjonalt, verdensomspennende mesterskap vi deltar i. Derfor er det viktig å utrede mulige samarbeidsformer innen slakteri, videreforedling, biprodukter, kassefabrikk, transport og alt annet som kan forenkle, effektivisere og utvikle næringa.

Reiselivsnæringen er en av verdens raskest voksende næringer, og Nord-Norge opplever nå stor økning og stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt. Midt-Troms har tilgjengelig naturgrunnlag i verdensklasse, fra ytre Senja til Indre Troms. Dette sammen med en spredt bosetting som medfører en godt utbygd infrastruktur og muligheten til å oppleve levende lokalsamfunn på kyst og innland, er våre fremste fortrinn sammenlignet med andre, sammenlignbare reisemål.

Over tid har både Senja og Indre Troms opplevd kraftig vekst i utenlandske ferie/fritidsreiser, med største økning fra 2013 til 14. Senja har også hatt økning i norske ferie/fritidsreiser, mens innlandet har hatt tilbakegang. Tyskere er suverent største nasjonalitet.

Største *utfordringer* for vekst i reiselivet generelt er et for fragmentert og lite kraftsamlet destinasjonsarbeid, for lav «fysisk og digital tilgjengelighet» og et for lite utbygd totaltilbud.

[7] www.troms.folkeblad.no 06.02.15, redaktør Steinulf Henriksen

Sammenlignet med mer konsentrerte byregioner har vår region mindre sesongutjevning i form av kurs/konferanse og lokaltrafikk. Vi mangler én eller flere store «kjedeaktører» som ville vært regionale motorer i reiselivet. Et styrket og samordnet destinasjonsarbeid vil kunne møte disse utfordringene.

Største *muligheter* for vekst i reiselivet er å lykkes med å utløse vinterturisme, med hovedvekt på Nordlys. Det vil kunne skape sesongutjevning og bidra til vekst og økt satsing i bedriftene.

Forsvarssektoren er en betydelig samfunnsaktør i Midt-Troms, med virksomhet som berører mange mennesker over hele landet, og bidrar til økonomisk verdiskaping for mange lokalsamfunn i Troms, direkte og indirekte. Troms er det tredje størst fylket av den samlede verdiskapingen, 40 prosent relateres til kjøp av varer og tjenester, 15 prosent kommer fra EBA (investering og drift) og 45 prosent er relatert til personell. I den samlede direkte verdiskapingen rangeres Troms som det tredje største fylke med om lag 2,8 milliarder kroner (Oslo har en verdiskapning på om lag 5,6 milliarder kroner og Akershus ca. 4,3 milliarder kroner). I 2013 var over 2.200 personer registrert med fullført førstegangstjeneste ved tjenestedene i Bardu/Sørreisa/Målselv-området.

I forbindelse med kunnskapsinnsamlingen har vi innhentet ***kvalitative data*** fra mange respondenter i regionen. De er nærmere femti ungdommer, åtte ordførere, åtte rådmenn, nærmere tretti ledere i næringsliv og utdanning, medlemmer av styringsgruppen og arbeidsgruppen og regionalt næringsforum. Alle er spurt om hva som fremmer (kap. 8.2.) og hemmer (kap. 8.3.) vekst i regionen. I tillegg er de bedt om å peke på én eller flere bransjer/næringer de tror har vekstpotensial i fremtiden. Alle respondenter peker på at sjømat og forsvar er viktige vekstnæringer i vår region.

Kompetanse er et nøkkelord hos svært mange. Det er behov for å rekruttere folk med bestemte typer kompetanse. Mange uttrykker bekymring for *demografiutviklingen* i regionen.

Både i fokusgruppesamtaler og individuelle intervju har mange uttrykt at ei vesentlig forutsetning for ny samhandling i regionen er *tillit*. Mange er opptatte av å utvikle *nye samarbeid*, både mellom kommunene og mellom næringsliv og myndigheter. Videre settes det søkelys på hvordan en kan *samhandle sterkere* for å lykkes med å imøtekomme fremtidens behov. Flere påpeker at alle kommunene, uavhengig av størrelse, i større grad kan

dra veksler på hverandre. En er gjensidig avhengig av både by og bygd der en må fremsnakke hverandre. Det må jobbes systematisk for å utvikle en *felles regional identitet*.

Flere er mener at det er store *naturressurser* i hele regionen som skaper mulighetsrom, både for bosetting og næringsutvikling fremover, innen jord/skogbruk, mineral/bergverksdrift osv. Samtidig har regionen *lite risikovillig kapital*.

Unges medvirkning i regional vekst er viet god plass i samfunnsanalysen. Byregion-programmet har innhentet empiri fra ungdom i Midt-Troms gjennom spørreundersøkelse og gruppefokussamtaler. I det ligger en sterk erkjennelse av at regionen i fremtiden står overfor store utfordringer. Det gjelder både demografisk nedgang i ungdomskullene og et stort sprik mellom tilgang på kompetanse og behov i næringslivet. Unges medvirkning i samfunnsanalysen, i valg av strategier og tiltak for fremtiden, og i gjennomføring av disse er avgjørende for regionens vekstkraft. I 2014 var det 1.653 ungdommer i alderen 16-19 år i Midt-Troms, mens SSB i sin fremskriving forteller at antallet i 2030 vil være nede i 1.490, altså en nedgang på ca. ti prosent. Dette er en utvikling som også de unge finner urovekkende.

Å etablere et regionalt ungdomsråd og tydeligere ungdomsmedvirkning i utviklingsarbeid, vil være viktig i plan- og utviklingsarbeid i regionen.

Oppsummert synliggjør samfunnsanalysen at byregionen Finnsnes med sitt omland har potensiale for vektskraft i et fremtidsperspektiv. Arbeidsplasser og vekst som skapes i tiden som kommer må parres med strategiske, helhetlige grep for rekruttering og integrering av kompetent arbeidskraft.